

Nr 83.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa pensioner och understöd från allmänna indragningsstaten m. m.; given Stockholms slott den 4 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—7:o.

GUSTAF.

Paul Hellström.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Hellström anför:

1:o.

Med utlåtande den 25 oktober 1926 har länsstyrelsen i Uppsala län överlämnat en av domänintendenten i sagda län friherre Erik Gustaf Leijonhufvud gjord framställning om beredande åt honom av pension från och med ingången av år 1927, vid vilken tidpunkt han avginge från sin nämnda befattning.

I ärendet hava infortrade utlåtanden avgivits dels den 5 november 1926 av domänstyrelsen dels ock den 29 i samma månad av statskontoret.

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 70 häft. (Nr 83—84.)

[1.]
*Pension åt
f. d. domän-
intendenten
friherre Erik
Gustaf Leijon-
hufvud.*

Av handlingarna inhämtas, att friherre Leijonhufvud, som är född den 27 mars 1853, från den 13 oktober 1905 oavbrutet skött ifrågavarande domänintendentsbefattning, med vilken varit förenat ett årligt arvode av 3,400 kronor.

Länsstyrelsen har hemställt, att med hänsyn till sökandens långa och synnerligen förtjänstfulla verksamhet pension måtte beredas honom till högsta möjliga belopp.

Med vitsordande av det förtjänstfulla och plikttrogna sätt, varpå friherre Leijonhufvud städse fullgjort de med befattningen förenade åligganden, har *domänstyrelsen* tillstyrkt en årlig pension av 2,000 kronor från och med den 1 januari 1927.

Statskontoret har framhållit, att riksdagen i ett flertal fall beviljat pensioner åt f. d. domänintendenter till belopp av 2,000 kronor för år räknat (jfr prop. nr 47/1924 p. 2 samt R. skr. nr 108 p. 13 b). Liknande förman syntes skäligen böra utverkas även i förevarande fall, därvid dock pensionen torde böra bestämmas enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) att utgå med samma belopp som nyreglerad pension grundad på pension å 2,000 kronor, eller sålunda med 2,448 kronor.

*Departements-
chefen.*

Under erinran att tidigare i ett flertal fall pension tilldelats domänintendenter, som efter långvarig tjänstgöring avgått från befattningen, tillstyrker jag, att dylik pension utverkas åt friherre Leijonhufvud med det av statskontoret föreslagna årsbeloppet av 2,448 kronor. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 januari 1927, då sökandens förordnande som domänintendent upphörde. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. domänintendenten i Uppsala län friherre Erik Gustaf Leijonhufvud må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 2,448 kronor.

2:o.

[2.]

*Pension åt
extra assisten-
ten vid cen-
tralanstalten
för försöks-
väsendet på
jordbruks-
området K. W.
Svensson.*

I skrivelse den 21 augusti 1926 har styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet gjort framställning om pension för extra assistenten vid centralanstalten Karl Wilhelm Svensson.

I ärendet hava infortrade utlåtanden avgivits den 10 september 1926 av statskontoret och den 19 januari 1927 av allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

Styrelsen för centralanstalten har till stöd för framställningen anfört bland annat följande.

Svensson, som vore född den 18 december 1866 och som avlagt filosofie kandidatexamen, hade alltsedan den 16 september 1896 med goda vitsord

tjänstgjort vid olika statliga eller med statsmedel understödda institutioner. Från den 1 mars 1914, alltså i mer än 12 år, hade han varit anställd som extra assistent vid centralanstaltens avdelning för lantbrukskemi.

Centralantaltens nämnd hade med erkännande av Svenssons förtjänstfulla arbete varmt tillstyrkt förslaget om pension åt honom. Professor Odén, som sedan ingången av år 1925 vore Svenssons närmaste förman, hade vitsordat, att Svensson med ospart nit och obestridd skicklighet fullgjort sina åligganden samt att hans arbete som analytiker varit till stor nytta för avdelningen. På grund av ohälsa hade emellertid Svenssons arbetsförmåga under sista tiden blivit så nedsatt, att han endast med stor svårighet kunnat sköta sin tjänst. Enligt vad som framgått av det handlingarna bilagda läkarintyget lede Svensson nämligen av sockersjuka samt därav förorsakad allmän kraftnedsättning.

Som Svensson vore i avsaknad av egna tillgångar utöver sin lön från centralanstalten och ej heller ägde anhöriga, som kunde bistå honom, skulle han stå blottad på alla existensmedel, därest han till följd av försvagad hälsa bleve nödsakad att lämna sin nuvarande anställning. Det vore därför enligt styrelsens mening synnerligen behjärtansvärt, om någon pension kunde beredas honom. I anseende till Svenssons sjuklighet vore det vidare önskligt, att han kunde få komma i åtnjutande av pensionen redan från och med ingången av nästkommande budgetår.

Svenssons arvode uppginge för närvarande till 4,320 kronor per år jämte dyrtidstillägg enligt för reglerade verk gällande grunder. I avlöningshänseende vore han sålunda närmast jämställd med tjänsteman i lönegrad B 15 enligt gällande avlöningsreglemente för statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. Vid beräkningen av Svenssons pension syntes därför pensionsunderlaget för nämnda lönegrad, 3,036 kronor, kunna läggas till grund, med den nedsättning som kunde betingas av att Svensson ej uppnått den för erhållande av pension föreskrivna levnadsåldern samt att han ej erlagt några avgifter för pensionering.

Av styrelsens skrivelse bifogade handlingar framgår, att Svensson efter avlagd filosofie kandidatexamen tjänstgjort dels vid Lunds universitets kemiska institution under tiden 16 september 1896—30 augusti 1899 såsom extra ordinarie amanuens och 1 september 1899—30 augusti 1903 såsom amanuens, dels såsom extra eller såsom andre assistent vid kemiska stationen i Kalmar under tiden september 1903—sommaren 1913 dels ock såsom extra assistent vid centralanstaltens avdelning för lantbrukskemi från och med den 1 mars 1914.

Statskontoret framhåller, att det torde vara att förvänta, att Svensson inom ej allt för avlägsen framtid bleve oförmögen att sköta sin tjänst. På grund härav och i anledning av de av styrelsen åberopade billighetsskäl ansåge sig statskontoret ej böra motsätta sig förslaget om utverkande åt Svensson av någon pension av statsmedel.

Svenssons nuvarande avlöning, 4,320 kronor, motsvarade en avlöning på billigaste ort av 3,426 kronor. Pensionsunderlaget, beräknat efter $\frac{2}{3}$ av sistnämnda lönebelopp, utgjorde 2,284 kronor. Emellertid kunde Svensson räkna endast 19 fulla tjänstår i statens tjänst. Pensionen för honom syntes därför böra i enlighet med de principer, som tillämpats vid bestämmande av pensionen för andre kanslissekreteraren C. H. Sjöcrona (prop. nr 94/1926), böra fastställas till $\frac{3}{4}$ av sagda pensionsunderlag, vilket utgjorde 1,713 kronor,

eller efter avrundning till närmast högre, med tolv jämnt delbara tal 1,716 kronor.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har för sin del biträtt statskontorets utlåtande.

*Departements-
chefen.*

I likhet med styrelsen för centralanstalten — liksom ock statskontoret och lönenämnden — finner jag billighetsskäl tala för, att Svensson tillerkännes pension.

Vid beräkningen av pensionens belopp har statskontoret utgått från de normer, som vid 1926 års riksdag tillämpats i fråga om viss annan icke-ordinarie tjänsteman, vilkens avlöning emellertid var bestämd efter de grunder, som i allmänhet gälla för dylika befattningshavare. Beträffande Svensson är att märka, att hans lön utgått i form av fast årsarvode utan rätt till uppflyttning i löneklass. På grund härav kommer den av statskontoret tillämpade normen att för honom ställa sig jämförelsevis ogynnsam. Mot statskontorets av lönenämnden biträdda mening anser jag mig dock icke böra föreslå någon ändring härutinnan. Pensionen torde alltså böra bestämmas till det av statskontoret angivna årsbeloppet av 1,716 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra assistenten vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet Karl Wilhelm Svensson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar nämnda sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,716 kronor.

3:o.

[3.] Hos Kungl. Maj:t har styrelsen för Ultuna lantbruksinstitut i skrivelse den 1 april 1926 gjort framställning om beredande av pension till högsta möjliga belopp åt snickaren Nils Anton Nilssons änka Kristina Vilhelmina Nilsson, född Nilsson.

*Pension åt
snickaren N.
A. Nilssons
änka.*

Över framställningen hava infordrade utlåtanden avgivits den 30 april 1926 av lantbruksstyrelsen och den 9 juli 1926 av statskontoret.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Nils Anton Nilsson, som var född år 1851, anställdes från år 1893 såsom snickare och gasverksarbetare vid Ultuna lantbruksinstitut samt uppbar, sedan han efter 32 års anställning avgått, från och med den 1 juli 1925 till sin död den 25 mars 1926 en av riksdagen beviljad årlig pension av 400 kronor. Han efterlämnade omförmälda änka, född den 13 juli 1851, och sju barn, samtliga dock myndiga. Tillgångarna i boet utgöras endast av en del lösöre, och barnen äro enligt styrelsens för lantbruksinstitutet uttalande ej i tillfälle att i nämnvärd grad bidraga till moderns underhåll. Instituts-

styrelsen har vitsordat mannen Nilssons långa och plikttrogna tjänst vid institutet ävensom att änkan befinner sig i mycket tryckta omständigheter.

Lantbruksstyrelsen har med hänsyn till Nilssons långvariga, plikttrogna tjänstgöring förklarat sig anse det billigt, att pension av allmänna medel bereddес änkan. Med erinran om de grunder i fråga om pensionsbelopp beräknande, som av riksdagens bankoutskott i utlåtande den 15 mars 1926 (nr 25) föreslagits, har lantbruksstyrelsen ansett den årliga pensionen böra bestämmas till 384 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1926.

Statskontoret har tillstyrkt pension till enahanda belopp från samma tid som föreslagits av lantbruksstyrelsen.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig väl motivera bifall till framställningen om pension till änkan Nilsson. Ifrågavarande pension torde, på sätt lantbruksstyrelsen och statskontoret föreslagit, böra bestämmas till ett årligt belopp av 384 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1926.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att snickaren vid lantbruksinstitutet vid Ultuna Nils Anton Nilssons änka Kristina Vilhelmina Nilsson, född Nilsson, må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

4:o.

I särskilda, av t. f. chefen för Strömsholms hingstdepå med yttrande den 7 oktober 1926 till stuteriöverstyrelsen översända och av sagda styrelse med utlåtande den 19 oktober 1926 överlämnade ansökningar hava avlidne stallbetjänten vid nämnda hingstdepå Johan August Holms änka Hilda Lovisa Holm, född Pettersson, samt avlidne stallbetjänten vid samma depå Johan Erik Bergströms änka Sofia Albertina Bergström, född Rahm, anhållit, att styrelsen måtte hos Kungl. Maj:t utverka änkepensioner åt dem.

[4.]
*Pension åt
stallbetjän-
terna J. A.
Holms och J.
E. Bergströms
änkor.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas:

beträffande änkan Holm: att hon är född den 9 juli 1864; att hennes man, Johan August Holm, som avled den 24 augusti 1918, varit anställd i hingstdepåns tjänst från 1868 till sin död eller alltså i 50 år; att hon själv haft anställning vid depån såsom oxdeja från 1886 tills denna tjänst 1899 indrogs; att hon åtnjuter understöd från pensionsfonden för avskedade stallbetjänter m. fl. samt deras änkor och barn samt från andra till förfogande av depåförvaltningen stående understödsmedel med tillhoppa 169 kronor om året, varjämte hon innehar fri bostad i depåns hus; att hon i övrigt saknar tillgångar; samt att hennes arbetsförmåga nu börjat avtaga; ävensom

beträffande änkan Bergström: att hon är född den 28 januari 1864; att hennes man, Johan Erik Bergström, som avled den 22 augusti 1926, varit

anställd i hingstdepåns tjänst från den 1 november 1889 till sin död eller alltså i närmare 37 år; *att* hon ännu icke kommit i åtnjutande av något understöd från depåförvaltningen eller av allmänna medel; *att* hon är medellös; samt *att* hon på grund av sjuklighet är oförmögen att försörja sig själv.

Under framhållande att de nu föreliggande pensionsansökningarna borde bedömas efter samma grunder, som tidigare tillämpats ifråga om pension åt änka efter en avliden stallbetjänt vid hingstdepån (1926 prop. 149 p. 3; R. skr. 149 p. 21), har *stuteriöverstyrelsen* tillstyrkt, att pensioner på enahanda sätt bereddес änkorna Holm och Bergström. I fråga om tidpunkten, från vilken dessa pensioner borde beräknas, har styrelsen ansett det vara skäligt, att änkan Holm, som sedan mannens död 1918 åtnjutit något understöd från depåförvaltningen och innehaft fri bostad samt syntes hittills hava kunnat försörja sig själv, komme i åtnjutande av pension från den 1 januari 1927, samt att änkan Bergström, som icke åtnjöte understöd eller fri bostad samt vore oförmögen att själv förvärva sitt livsuppehälle, finge beräkna pensionen från månaden näst efter mannens död.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 20 november 1926 anfört, att för beredande av pensioner åt änkorna Holm och Bergström syntes föreligga lika goda skäl, som föranledde 1926 års riksdag att i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 149 framlagda förslag bevilja pension å 384 kronor åt en annan stallbetjäntänka vid hingstdepån; och hade statskontoret icke annat att erinra mot det av stuteriöverstyrelsen i förevarande ärende avgivna förslaget än att, då av handlingarna framginge, att änkan Holm åtnjöte visst understöd från depåförvaltningen vid Strömsholms hingstdepå, det syntes lämpligt, att föreskrift meddelades därom, att pension för tid, varunder pensionär vore i åtnjutande av sådant understöd, skulle minskas med vad sålunda från annat håll åtnjötes.

*Departements-
chefen.*

För egen del tillstyrker jag, att envar av änkorna efter ifrågavarande båda stallbetjänter beredes pension med av statskontoret angivet årsbelopp av 384 kronor.

På sätt beträffande en vid 1926 års riksdag beviljad liknande pension föreskrivits torde även i nu förevarande fall böra gälla, att pensionerna skola utgå i första hand av det årliga överskott, som kan uppstå å avkastningen av den hos pensionskassan för tjänstemännen vid Strömsholms hingstdepå samt deras änkor och barn samlade pensionsfond, sedan de årliga pensionsbeloppen till kassans övriga pensionärer guldits. Såsom i ärendet omförmälts åtnjuter änkan Holm för närvarande visst kontant understöd från depåförvaltningen vid Strömsholms hingstdepå. Detta understöd torde i samband med pensions beviljande komma att bortfalla. Emellertid torde, i anslutning till vad statskontoret anfört, såsom villkor för pensions åtnjutande böra uppställas, att pension för tid, varunder pensionär må vara i åtnjutande av kontant understöd från depåförvaltningen, skall minskas med vad sålunda från annat håll åtnjutes.

För änkan Holm torde pensionen böra utgå från och med den 1 januari 1927^{1/1} och för änkan Bergström från och med den 1 september 1926 eller månaden näst efter tidpunkten för mannens död.

Jag hemställer¹ alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

1:o) medgiva, att avlidne stallbetjanten vid Strömsholms hingstdepå Johan August Holms änka Hilda Lovisa Holm, född Pettersson, samt avlidne stallbetjanten vid samma depå Johan Erik Bergströms änka Sofia Albertina Bergström, född Rahm, var för sig måtte komma i åtnjutande av änkepension till ett belopp av 384 kronor om året, att utgå för änkan Holm från och med den 1 januari 1927 och för änkan Bergström från och med den 1 september 1926, så länge de förbliwa i sitt nuvarande änkestånd, dock att pension för tid, varunder pensionär må vara i åtnjutande av kontant understöd från depåförvaltningen, skall minskas med sålunda utgående belopp; ävensom

2:o) förklara, att pensionerna må utgå i första hand av det årliga överskott, som kan uppstå å avkastningen av den hos pensionskassan för tjänstemännen vid Strömsholms hingstdepå samt deras änkor och barn samlade pensionsfond, sedan de årliga pensionsbeloppen till kassans övriga pensionärer guldits, samt, i den mån detta överskott icke förslår för ändamålet, från allmänna indragningsstaten.

5:o.

Hos Kungl. Maj:t har extra skriv- och vaktmästarbiträdet vid lantmäterikontoret i Göteborgs och Bohus län Adolf Rohdins änka Klara Maria Rohdin, född Dahlqvist, gjort framställning om pension för sig och makarnas minderåriga barn. Häröver hava infordrade utlåtanden avgivits den 18 november 1926 av lantmäteristyrelsen och den 7 december 1926 av statskontoret.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att mannen Rohdin blivit från och med mars månad 1913 anställd såsom extra skriv- och vaktmästarbiträde å lantmäterikontoret i Göteborgs och Bohus län. Sedermera hade han oavbrutet och med gott vitsord tjänstgjort till den 1 september 1925, då han till följd av sjukdom blivit oförmögen att tjänstgöra. Av samma anledning hade han icke kunnat bibehållas vid anställningen utan entledigats med utgången av juni månad 1926. Under senare tid hade Rohdins avlöning uppgått till 144 kronor för månad jämte dyrtidstillägg efter de grunder, som gälla för s. k. oreglerade verk. Rohdin hade i anställningen efterträtt av äldste sonen. Rohdin hade avlidit den 26 juli 1926 och efterlämnat änkan, född den 2 juli 1880, och sex barn, därav fyra minderåriga, nämligen

[5.]
Ang. under-
stöd åt extra
skriv- och
vaktmästar-
biträdet
A. Rohdins
änka och min-
deråriga barn.

gen Tage, född 18 februari 1911, Gullevi, född den 22 juli 1913, Kjell, född den 26 mars 1916, och Stig, född den 3 februari 1920. Familjen syntes icke hava annat att för sitt uppehälle lita till än äldste sonens arbetsförtjänst och det tillfälliga bidrag av 75 kronor för månad, som av Göteborgs stads fattigvård tillerkänts sökanden och hennes fyra minderåriga barn. Sökanden lider enligt läkares intyg av kronisk sjukdom, till följd varav hennes arbetsförmåga är i hög grad nedsatt och hon tidvis är alldeles oförmögen till arbete.

Lantmäteristyrelsen har med hänsyn till de synnerligen ömmande omständigheter, som föreläge, tillstyrkt, att sökanden för sig och sina minderåriga barn tillerkändes något årligt understöd eller, där detta icke läte sig göra, någon skälig befunnen gratifikation.

Statskontoret har i ärendet anfört följande.

Även om föreliggande förhållanden, särskilt den jämförelsevis korta tid, sökandens man arbetat för statens räkning, och den omständigheten att han vid sin död icke kvarstått i statsanställningen, måhända kunde föranleda någon tvekan rörande sökandens begäran om understöd av statsmedel, så torde å andra sidan icke kunna förnekas, att starka billighetsskäl talade för att staten, i vars anställning den avlidne förvärvade den huvudsakliga delen av vad som erfordrats för hans och familjens uppehälle, lämnade något bidrag i främsta rummet till de minderåriga barnens uppfostran, men också, med hänsyn till sökandens sjuklighet och därav föranledda arbetsförmåga, jämväl till bestridande av sökandens egna levnadskostnader. Såsom skäliga understödsbelopp i detta fall syntes kunna ifrågasättas 300 kronor för sökanden själv under återstående livstiden, så länge hon förbleve änka, samt 60 kronor för varje barn intill utgången av det år, varunder det uppnådde en ålder av 18 år. Sålunda ifrågasatta understödsbelopp, som torde anvisas att från allmänna indragningsstaten utgå från och med den 1 augusti 1926, borde anses såsom reglerade och alltså icke berättiga till annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg efter de mindre gynnsamma av de grunder, som gällde för sådant tillägg till pensioner åt änkor och barn.

Därest emellertid i detta fall något understöd åt sökanden själv icke ansåges böra ifrågakomma, syntes understöden åt barnen böra i någon mån höjas och, förslagsvis, bestämmas att utgå med 96 kronor årligen till varje barn.

*Departements-
chefen.*

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Rohdin lämnat efter sig en sjuklig änka och fyra minderåriga barn. Familjens ekonomiska förhållanden äro så bekymmersamma, att fattigvården måst ingripa. Med hänsyn till de sålunda föreliggande synnerligen ömmande omständigheterna vill jag tillstyrka, att understöd utverkas till änkan Rohdin och hennes minderåriga barn i den utsträckning statskontoret ifrågasatt, d. v. s. med 300 kronor till änkan samt 60 kronor för vart och ett av de fyra minderåriga barnen, allt för år räknat. Understödsbeloppen torde böra utgå från och med den 1 augusti 1926 eller från och med månaden näst efter den, varunder Rohdin avled.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra skriv- och vaktmästarbiträdet vid lantmäterikontoret i Göteborgs och Bohus län Adolf Rohdins änka Klara Maria Rohdin, född Dahlqvist, samt makarnas fyra minderåriga barn, Tage, Gullevi, Kjell och Stig må, räknat från och med den 1 augusti 1926, från allmänna indragningsstaten uppbära årligt understöd, änkan med 300 kronor under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i nuvarande änkestånd, samt vart och ett av barnen med 60 kronor intill utgången av det år, varunder barnet uppnår en ålder av 18 år.

6:o.

I skrivelse den 21 maj 1926 har chefen för rikets allmänna kartverk gjort framställning om beredande av pension med ett årligt belopp av 500 kronor åt städerskan vid kartverkets ekonomiska avdelning, änkan Eugenia Eriksson, född Svensdotter.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att änkan Eriksson, som är född den 11 januari 1859, sedan den 1 november 1908 varit anställd som städerska vid förutnämnda avdelning av kartverket. Hennes avlöning utgjorde de tre första åren 480 kronor för år och har sedermera tid efter annan höjts. På sista tiden har densamma uppgått till 1,500 kronor, vartill alltsedan 1921 kommit fri bostad. Efter sin avlidne make, vaktmästaren vid kartverket C. A. Eriksson, vilken avled år 1912, åtnjuter hon pension av 180 kronor om året.

Enligt vad som upplysts förmår änkan Eriksson, som är sjuklig såsom lidande av svårt åderbräck, numera endast med svårighet utföra städningsarbetet. Hon disponerar ingen som helst enskild förmögenhet. På sin ålderdom — framhåller kartverkschefen — hade hon hoppats att få komma till en sin son, anställd som trädgårdsmästare på en gård i Uppland, men sedan sonen förliden vinter avlidit, funnes ingen som nu kunde taga sig an henne.

I infortrat utlåtande den 27 juli 1926 har *statskontoret* erinrat, hurusom 1926 års riksdag medgivit (prop. nr 86 p. 7; R. skr. nr 148 p. 47), att till en förutvarande städerska vid högre lärarinneseminariet, vilken kunnat räkna en anställningstid i statens tjänst av 34 år, finge utgå en årlig pension av 660 kronor, motsvarande äldre pension å 250 kronor. Då sökanden innehåft statsanställning endast under 18 år, ansåge sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att åt henne utverkades pension till högre belopp än 600 kronor, motsvarande en äldre pension å 200 kronor.

Vid ett bifall till framställningen skulle änkan Eriksson äga behålla den pension hon uppbär efter sin man.

[6.]

*Pension åt
städerskan
vid rikets all-
männa kart-
verk änkan
Eugenia
Eriksson.*

Departements-
chefen.

Änkan Erikssons sjukdom och övriga anförda ömmande omständigheter synas mig motivera framställning till riksdagen att pension i den befattning hon innehar må beredas henne i den begränsade omfattning, som tillstyrkts av statskontoret.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan vid rikets allmänna kartverk, änkan Eugenia Eriksson, född Svensdotter, må från och med månaden näst efter den, varunder hon frånträder sin anställning därstädes, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 600 kronor.

7:o.

[7.]
Pension
åt tjänste-
mannen
vid statens
meteorologisk-
hydrografiska
anstalt K. S.
Haldins
änka och
minderåriga
barn.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av statens meteorologisk-hydrografiska anstalt med utlåtande den 22 december 1926 överlämnad framställning har avlidne extra ordinarie tjänstemannen vid anstalten Knut Sebastian Haldins änka Lyeka Freija Hildrid Haldin, född Osberg, anhållit att bliva tillerkänd pension för sig och makarnas oförsörjda barn. |

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Haldin, vilken avlidit den 26 augusti 1926, såsom stärbhusdelägare efterlämnat — förutom änkan, född den 26 augusti 1876 — sex barn, varav tre minderåriga, nämligen Saga Charlotta Eleonora, född den 5 februari 1909, Henry Tycho Erland, född den 29 mars 1911, och Kerstin Elin Ingegerd, född den 30 juli 1919. Behållningen i boet har vid bouppteckningen upptagits till 221 kronor 59 öre. Enligt intyg befinner sig den efterlevande maken med sina oförsörjda barn i synnerligen bekymmersamma ekonomiska förhållanden.

Under tillstyrkande att pension måtte av statsmedel beredas Haldins efterlevande maka och barn med så stort belopp, som kunde finnas möjligt, har *statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* anført bland annat följande.

Haldin hade antagits såsom extra tjänsteman vid dåvarande statens meteorologiska centralanstalt den 7 januari 1914 på rekommendation av institutiöns dåvarande inspektör professorn Svante Arrhenius, sedan Haldin, som varit korrespondent vid ett bruk i Värmland och intresserad av geofysiska iakttagelser, utfört luftpoletriska observationer, om vilka han utgivit en uppsats.

Från nämnda tid hade Haldin till sin död varit anställd vid centralanstalten och från och med 1919 vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, varvid han handhaft uppsikten över nederbördsobservationerna och utarbetandet av där gjorda observationer i och för anstaltens publikationer samt varit behjälplig med andra klimatologiska arbeten av olika slag. Haldin hade utfört dessa arbeten på ett synnerligen förtjänstfullt sätt och varit mönstergill beträffande samvetsgrann pliktuppfyllelse. Hans avlöningsförmåner hade varit ganska små, särskilt med hänsyn till den stora familj han haft att underhålla. Enligt 1921 års avlöningsreglemente hade Haldin erhållit arvode efter lönegraden B 10 (B 17 enligt 1925 års reglemente); och

vid hans frånfälle hade ersättningen med hänsyn till föregående tjänstgöring utgått enligt 19:de löneklassen eller med 5,676 kronor om året (dyrtidstilllägg oberäknat).

Statskontoret har i remissutlåtande den 8 januari 1927 framhållit, att starka billighetsskäl måste anses föreligga för beredande åt sökanden av understöd av statsmedel till familjens uppehälle och de minderåriga barnens uppfostran. Om mannen Haldin varit ordinarie innehavare av en tjänst med samma placering å löneplanen, som han vid dödsfallet innehaft, skulle änkans pension från civilstatens änke- och pupillkassa enligt nu gällande reglementsbestämmelser hava utgjort 950 kronor och de tre minderåriga barnen skulle hava bekommit tillhoppa 570 kronor. Sådana pensionsbelopp syntes dock knappast i förevarande fall kunna föreslås. Såsom pläгат ske i föregående liknande fall, där några pensionsavgifter icke erlagts, torde någon reduktion böra äga rum; och föresloge statskontoret för sin del för änkan 720 kronor och för varje barn 180 kronor.

Starka billighetsskäl synas tala för bifall till förevarande framställning. I enlighet med statskontorets tillstyrkan hemställer jag därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departements-
chefen.*

att extra ordinarie tjänstemannen vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt Knut Sebastian Haldins änka Lycka Freija Hildrid Haldin, född Osberg, och makarnas tre minderåriga barn, Saga Charlotta Eleonora, Henry Tycho Erland och Kerstin Elin Ingegerd må, räknat från och med den 1 september 1926, åtnjuta årligt understöd från allmänna indragningsstaten, änkan Haldin till belopp av 720 kronor, att utgå under hennes återstående livstid, så länge hon förbliver i nuvarande änkestånd, samt vart och ett av de minderåriga barnen till belopp av 180 kronor, att utgå intill utgången av det kalenderår, varunder barnet uppnått 18 års ålder.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt i de under 1:0—7:0 här ovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Nils Flodman.

